Dostęp do ochrony socjalnej

Dr. Bettina Kromen
Komisja Europejska,
Sekretarz Generalna
ds. zatrudnienia, spraw socjalnych i inkluzji

EUROPEJSKI FILAR PRAW SOCJALNYCH

#SocialRights

Europejski Filar Praw Socjalnych :

Równe szanse i dostęp do rynku pracy

- **Edukacja, szkolenia i kształcenie przez całe życie**
- **Równość płci**
- **Równe szanse**
- **Aktywne wsparcie zatrudnienia**

Sprawiedliwe warunki pracy

- **Bezpieczne i dopasowane zatrudnienie**
- **Wynagrodzenie**
- **Informacje o warunkach zatrudnienia i ochronie w przypadku zwolnienia**
- **Dialog społeczny i zaangażowanie pracowników**
- **Równowaga między pracą, a życiem prywatnym**
- **Zdrowe, bezpieczne i dobrze dostosowane środowisko pracy**

Odpowiednia i trwałą ochrona socjalna

- **Opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci**
- **Ochrona socjalna**
- **Zasiłek dla bezrobotnych**
- **Minimalne dochody**
- **Dochód osób w podeszłym wieku i emerytury**
- **Służba zdrowia**
- **Inkluzja osób niepełnosprawnych**
- **Długotrwała opieka**
- **Zakwaterowanie i wsparcie dla osób bezdomnych**
- **Dostęp do niezbędnych usług**

Zasada 12: „Niezależnie od rodzaju czy długości trwania stosunku pracy, pracownicy oraz, w porównywalnych warunkach, samozatrudnieniu pracownicy mają prawo do odpowiedniej ochrony socjalnej”

Jak wygląda obecny rynek pracy?

Zatrudnienie o umowę o pracę w pełnym wymiarze

Zatrudnienie o umowę o pracę w pełnym wymiarze

Zatrudnienie w niepełnym wymiarze/ na czas określony

Zatrudnienie o umowę o pracę w pełnym wymiarze

Zatrudnienie w niepełnym wymiarze/ na czas określony

Nowe formy zatrudnienia

- Zlecenia/umowa bez określenia wymiaru czasu
- Praca dorywcza
- Praca na platformach
- Praca tymczasowa
- Praca w ramach bonu zatrudnieniowego
- Dziele się pracownikami/pracą

Ssamozatrudnieni pracownicy

Jaki jest problem?

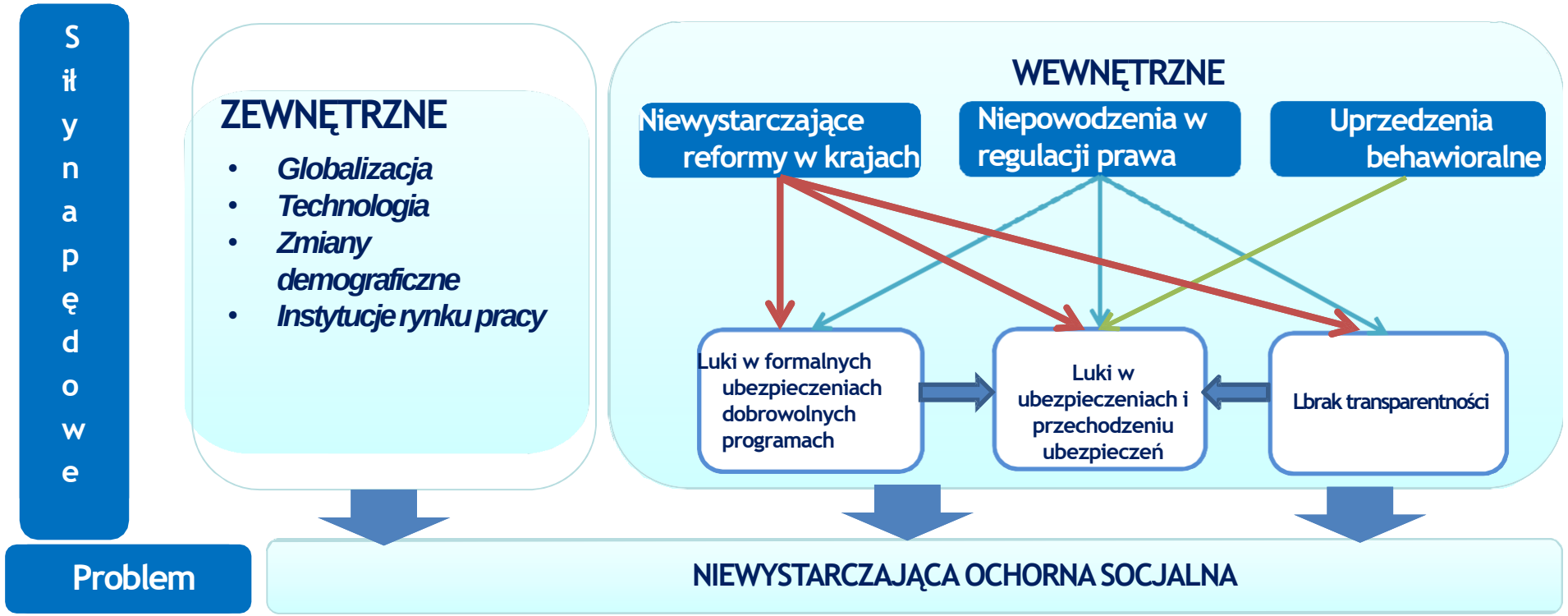

Luki w formalnych ubezpiecz.	• Prawo do członkostwa w odpowiednich programach ochrony socjalnej
Luki w zapewnianiu skutecznego ubezpiecz. i przechodzenie tego ubezpiecz.	• Skuteczne ubezpiecz.: możliwość tworzenia i zapewnienia dostępu do odpowiednich świadczeń jeśli zajdzie taka potrzeba • Przechodzenie ubezpiecz.: zapewnienie ochrony w przypadku zmiany stosunku pracy
Brak transparentności	• Brak przyjaznych użytkownikowi informacji i złożoność przepisów regulujących na rynku pracy, który charakteryzuje się rosnąca liczbą zmian w stosunkach pracy

Ocena oddziaływania: układanie puzzli

Mapowanie różnic w formalnym i skutecznym ubezpiecz. dla grup niestandardowych pracowników

zasiłek

Świadczenia chorobowe

Zasiłek w wyniku wypadku przy pracy

Świadczenia macierzyńskie/ tacierzyńskie

Zasiłek dla inwalidów

Świadczenia związane z wiekiem

- Ubezpieczenie obowiązkowe
- Dobrowolne ubezpiecz. przynajmniej dla jednej grupy
- Brak formalnego ubezpiecz. przynajmniej dla jednej grupy
- Problemy z zapewnieniem skutecznego ubezpieczenia

Mapowanie różnicy w formalnym i skutecznym ubezpiecz. dla samozatrudnionych pracowników

zasiłek

Świadczenia chorobowe

Zasiłek w wyniku wypadku przy pracy

Świadczenia macierzyńskie/ tacierzyńskie

Zasiłek dla inwalidów

Świadczenia związane z wiekiem

Ubezpieczenie obowiązkowe
Dobrowolne ubezpiecz. przynajmniej dla jednej grupy
Brak formalnego ubezpiecz. przynajmniej dla jednej grupy
Problemy z zapewnieniem skutecznego ubezpieczenia

Czy informacje na temat ochrony socjalnej są transparentne?

Informacje ogólne

W większości Państw Członkowskich

Spersonalizowane informacje

W ok. połowie Państw Członkowskich

Czy ochrona socjalna jest na odpowiednim poziomie?

Odpowiedniość

- Świadczenia mogą być niewystarczające lub w nieodpowiednim czasie
- Środki nie są proporcjonalne, a redukcje nie są stosowane w równy sposób
- Podstawa oceny dochodów

Badanie – Czy ludzie czują, że są objęci ochroną?

Postrzeganie ochrony socjalnej przez osoby ze statutem pracownika

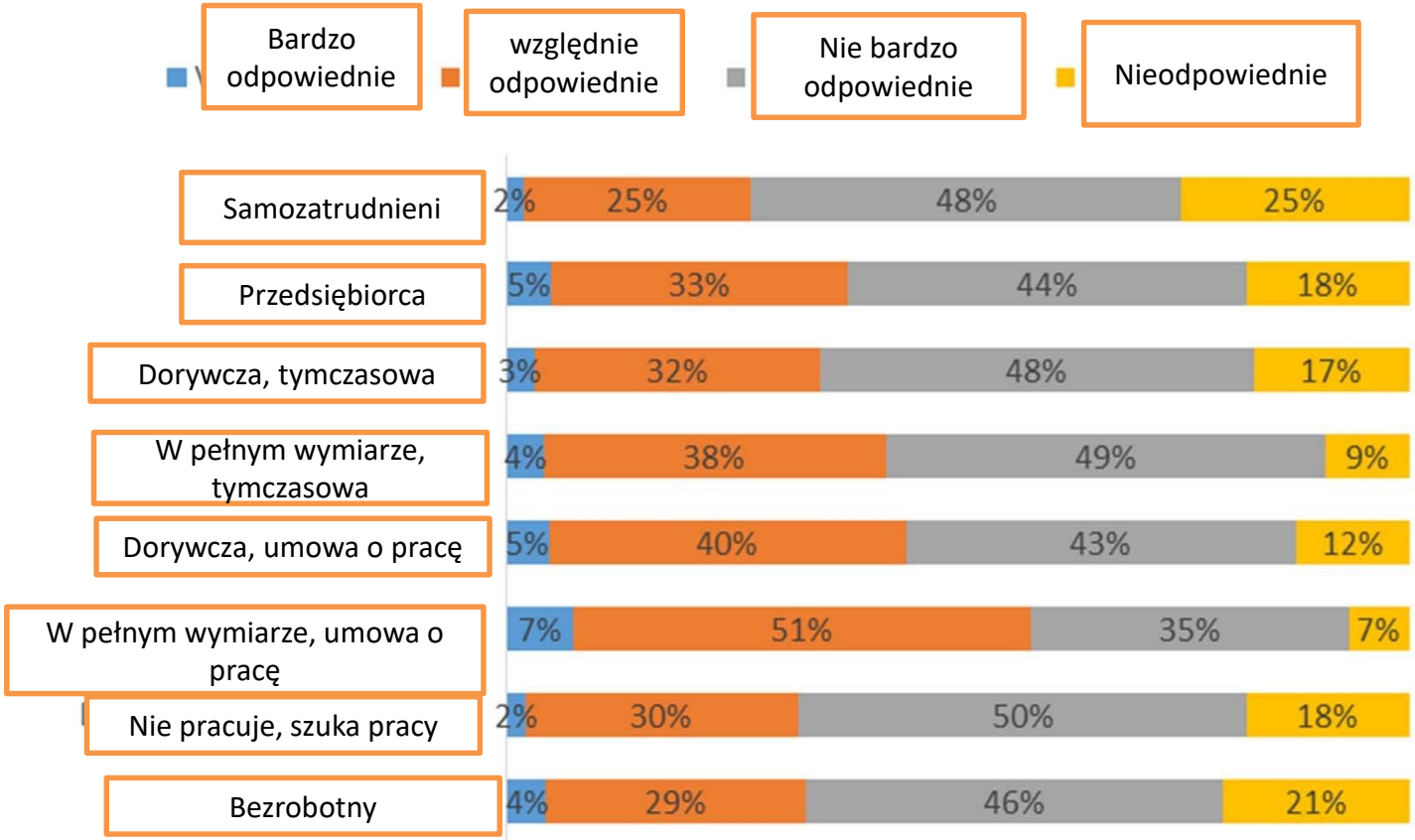

Jakie mamy konsekwencje?

Wskaźnik pracujących zagrożonych ubóstwem według ich statutu , na kraj, 2015, %

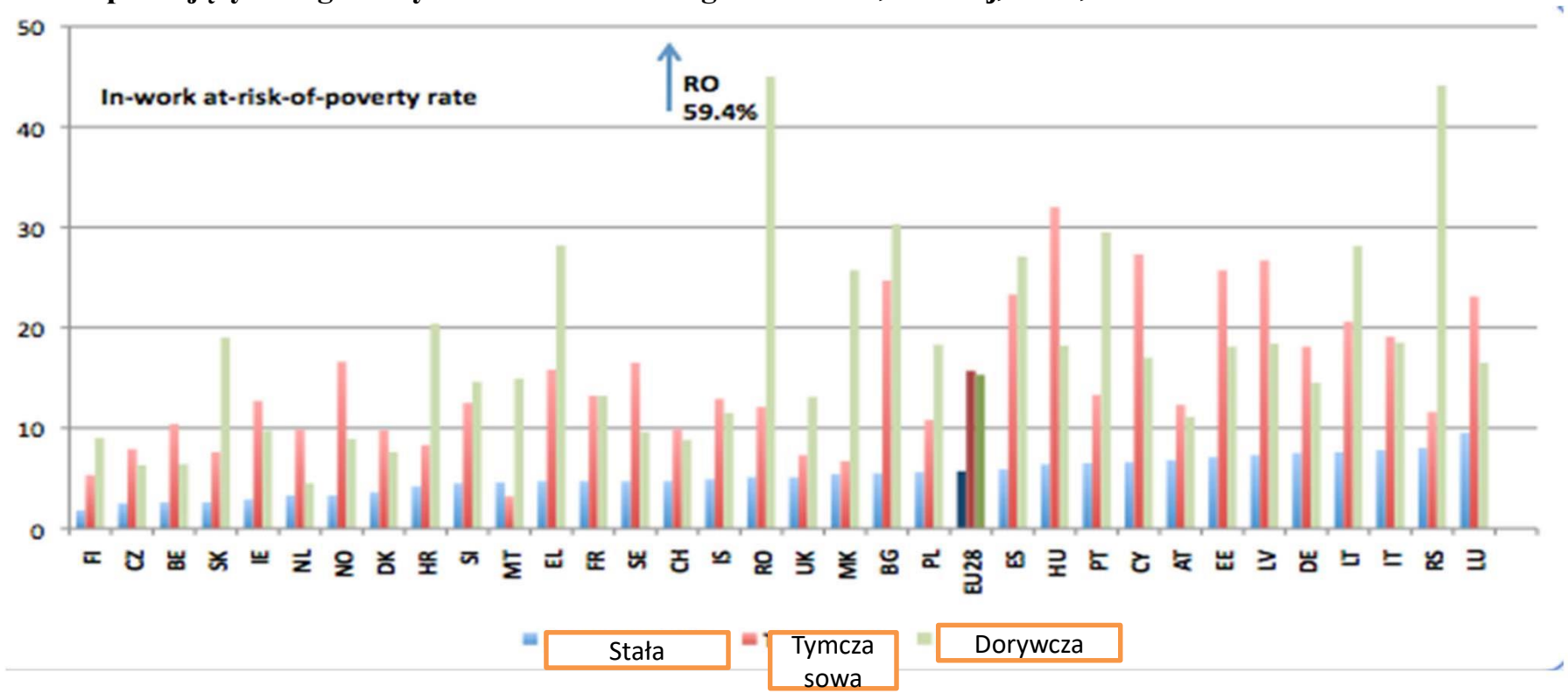

Source: Eurostat,

Jakie mamy konsekwencje?

Wskaźnik samozatrudnionych pracowników i pozostałych pracowników zagrożonych ubóstwem według ich statutu , na kraj, 2015, %

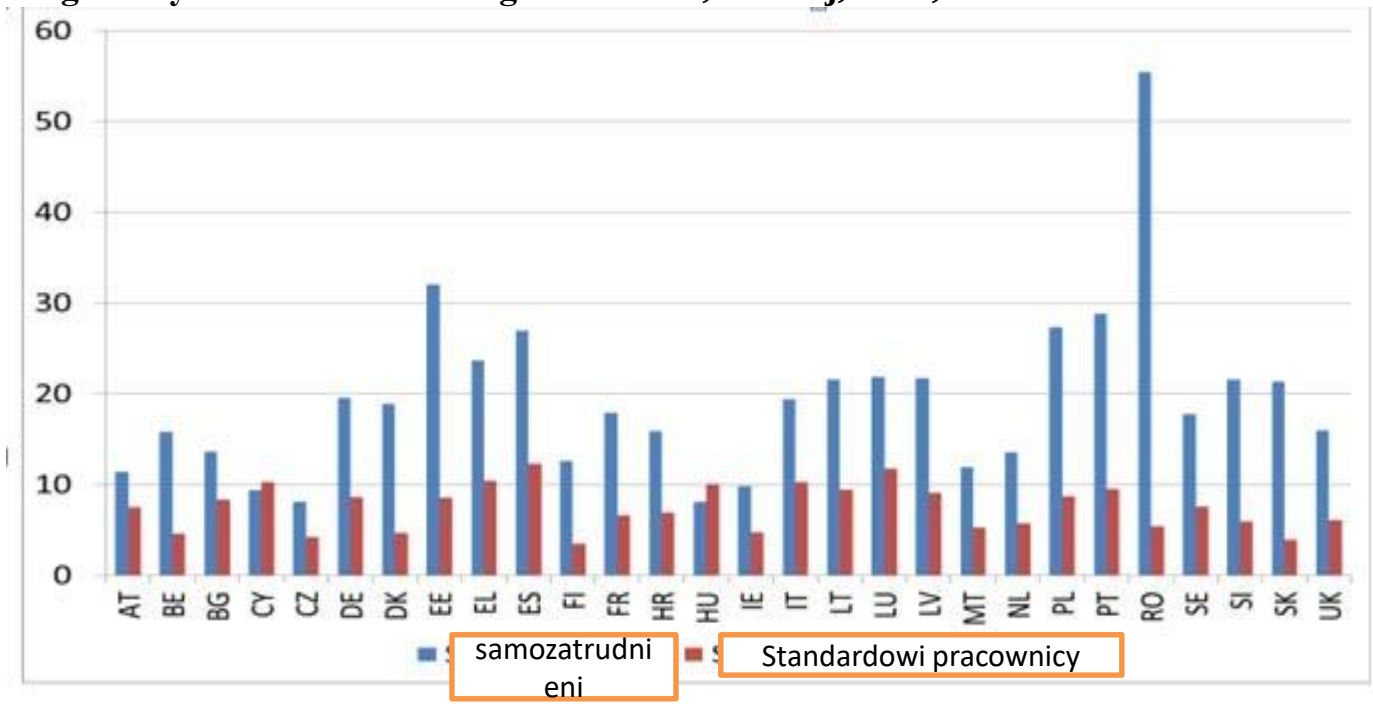

Source: Eurostat, EU SILC data for 2016

Ocena oddziaływania

- **Korzyści na poziomie indywidualnym**
  - Zmniejszenie niepewności w dochodach, wskaźników niepewności ryzyka ubóstwa
- **Korzyści na poziomie zbiorczym**
  - Lepsza rola jako automatyczne stabilizatory w cyklu biznesowym
  - Redukcja nieuczciwej konkurencji
  - Alokacja czynników i produktywność
  - Odwrócenie trendu rosnącego odsetku ludzi poza systemem ograniczającego ich podstawę finansową
- **Koszty:**
  - Koszty bezpośrednie (finansowanie świadczeń)
  - Koszty pośrednie
- **Mikro symulacja oddziaływań fiskalnych i podziałowych (baza danych EU-SILC)**
  - Zwiększenie dostępu do zasiłków dla bezrobotnych (zasiłków chorobowych) dla samozatrudnionych
  - Istotne świadczenia socjalne przy ograniczonych kosztach ogólnych

Strategia konsultacji

1. Konsultacja partnerów społecznych (dwa etapy)

- Prawo do podejmowania negocjacji zamiast działania UE
- Partnerzy społeczni zdecydowali nie wchodzić w negocjacje

2. Otwarta Konsultacja Publiczna(OPC)

3. Dodatkowe specjalnie dedykowane posiedzenie

- Z organizacjami samozatrudnionych pracowników
- Ze społeczeństwem obywatelskim
- Z organami samorządowymi i prywatnymi ubezpieczycielami

1. Wyniki po drugim etapie konsultacji partnerów społecznych

KWESTIE	Pracodawcy	Związki zawodowe
W temacie założeń ubezpieczenia, jego przechodzenia i transparentności	✓ Ale podkreślając kompetencje państw członkowskich	✓ Prośba o dodanie odpowiedniości do tych założeń
W temacie dostępnych opcji formalnego ubezpieczenia	✗ Ubezpieczenie dobrowolne i wolność słowa	✓ Obowiązkowe ubezpiecz. zrównane z tym dla standardowych pracowników
W temacie właściwego instrumentu do działań UE	✗ Przeciwni legalnie wiążącym instrumentom	✓ Niektóre popierają dyrektywę
W temacie minimalnych wymogów dot. przechodzenia ubezpiecz. i transparentności	✓ Ograniczenie transparentności do minimalnych praw	✓ Całkowita transparentność

2. Wyniki po otwartej konsultacji publicznej (OPC) - zasady

Większość przebadanych (ok. 2/3) zgodziło się, że **zasady** jakie powinny zostać podjęte w działaniach UE uwzględniają:

- przepis dot. odpowiedniej ochrony socjalnej dla wszystkich pracowników niezależnie od ich stosunku pracy
- Łączone prawa dla osób indywidulanych kiedy pracują i możliwość przechodzenia tych praw przy zmianie stosunku pracy
- Wprowadzenie transparentnych systemów oraz
- Uproszczenie wymagań administracyjnych
- Prawie ¾ przebadanych (72.3 %) podkreśla **potrzebę na działanie na poziomie UE.**
- 54.6 % przebadanych uważa, że wprowadzenie nowego prawodawstwa UE (np. dyrektywy) jest wysoce skuteczne
- Jedynie 4.2 % respondentów uważa, że miękkie prawodawstwo UE (np. Rekomendacje Rady) mogłyby być wysoce skuteczne.
- Opcje – 2/3 opowiada się za obowiązkowym ubezpieczeniem

Możliwe instrumenty działania UE

Dyrektywa Rady

Rekomendacja Rady

Europejski Semestr/ Otwarta metoda koordynacji

Propozycja KE dot. Zalecenia Rady UE

Zakres przedmiotowy

- zasiłek dla bezrobotnych
- zasiłek chorobowy i opieka zdrowia
- świadczenia macierzyńskie i tacierzyńskie
- zasiłek dla inwalidów
- zasiłek dla osób w podeszłym wieku
- zasiłek w stosunku do wypadków przy pracy i urazów z przyczyn zawodowych

Propozycja KE dot. Zalecenia Rady UE

Zakres podmiotowy

- Wszyscy pracownicy
- Samozatrudnieni pracownicy

Definicja

- ‘pracownik’ oznacza osobę fizyczną, która w określonym czasie, świadczy usługi dla i zgodnie z zaleceniem innej osoby w zamian za wynagrodzenie
- Definicja zgodna z tą z proponowaną Dyrektywą dot. transparentności i przewidywalnych warunków pracy

Propozycja do Rekomendacji Rady: główne elementy

Formalne ubezpieczenie

- Pracownicy na obowiązkowej podstawie we wszystkich branżach
- Samozatrudnieni na obowiązkowej podstawie (z wyjątkiem ubezpieczenie na wypadek utraty pracy)

Skuteczne ubezpieczenie

- Objęte przepisami świadczenia i należności
- Przenoszenie ubezpieczenia

Odpowiedniość

- Wystarczające i zapewnianie we właściwym czasie świadczenia
- Proporcjonalne świadczenia i odstępstwa do zastosowania niezależnie od statutu

Transpiracyjność

- Ogólne i indywidualne informacje
- Uproszczenie

Propozycja KE dot. Zalecenia Rady UE

Kluczowe decyzje pozostają w rękach PCz (subsydiarność)

- Finansowanie systemów
- Rodzaj i zestawienie programów (istniejących/ nowych; publicznych/zawodowych)
- Zapewniony poziom ochrony

Monitorowanie i inne działania pomocnicze

1. Analiza porównawcza
2. Zbieranie danych
3. Monitorowanie postępów (Semestr, OMC)
4. Wspieranie wzajemnego kształcenia i wspieranie reform poprzez możliwości finansowe
5. Ewaluacja

Dziękuję!

Materiał dostępny na: http://ec.europa.eu/social/